

In zakaj vse to? Ker je poželenje po posvetnem blagu močnejše, kakor pa po večnem življenju; zato ker je marsikomu ljubše, ako živi v sovraštvu s svojim bližnjim, kakor pa v miru ne ozirajoč se na to, da nas naš Odrešenik uči miru in sloge; zato, ker marsikdo uvidi, da s hujškanjem lažje napolni svoje žepe s posvetnim blagom, kakor pa, ako bi se ravnal po Odrešenikovih vzgledih. Obdržite toraj svoje dobre naklepe, katere ste storili v sveti noči, ne dajte se vplivati od hujškačev, kateri se vam hlinijo in vam predstavljajo našega novorojenega Božjega Sina v vzgled, sami pa ravno nasprotno ravnajo, temveč ravnajte se sami po njegovih nazorih ter bodite prepričani, marsikatero težavo bode lažje prenašali in veliko večja sreča vas čaka. Pustite sovraštvo in druge enake strasti, skažite se vrednih biti Božjih otrok in hvaležnih za neizmerno dobroto, katero nam je Bog v tej noči pokazal s tem, da nam je poslal svojega Sina na svet.

Podajmo si v spomin na sveto noč roke, združimo naša srca, odpustimo eden drugemu vse sovraštvo, kažimo resno voljo živeti v prihodnje v miru in ljubezni, izogibati se vsaki nesložnosti, da bomo tudi mi dosegli to, česar nas naš Odrešenik uči — m i r!

Veselo novo leto želimo našim naročnikom!

Novo leto se bliža, staro gre h koncu. Kakšni različni občutki nas navdajajo ob prestopu iz starega leta v novo! Kakó nam polnočni zvonovi vendar pojejo različne melodije! Enimu spremljajo še enkrat izgubljeno srečo, izgubljene upanje k pogrebu, drugemu zvonijo pa k novemu življenju in k novi sreči. Brezskrbni mladini je to zvenenje vesela jutranjica, onemogli starosti pa večerni delapust. Tistim pa, ki stojé na visočini življenja, delovanja in sploh na visočini svojih zmožnosti, kličejo svarilno in opominje-

Župnikov fant.

Iz pisem nekega kmečkega duhovnika. Nemški spisal P. K. Rosegger.
Ponatis prepovedan.

(Dalje.)

19. oktobra.

Zastonj je.

Kako sem vendar bil v hišah moje fare zmiraj dobro sprejet! Zdaj pa najdem vrata zaprta in taka kočá se vidi, kakor da ne bi bilo nikogar v njej. Bogdana se bojijo.

Mladi Vidnar hoče ga začasno vzeti; ne zavezal bi se za prihodnje, samo začasno. Pa prišel je danes po maši k meni in rekel, da ne bo nič, zgodilo se je nekaj izvanrednega; pri njegovi ženki se bi bila bajé lastna volja pokazala. In kaj bi k temu ljudje porekli, ko bi mlada zakonska dvojica, ki je bila šele pred tremi tedni poročena, imela malega otroka?

Sveta nebesa, ko bi se ta reč tako vzela, ja potem je otrok za farovž še veliko kaj hujšega.

Sploh — če se ne najde v kratkem kaj, tedaj je prepozno. Deček se mi je priljubil. Molim brevir in se z Bogdanom norčujem, to storim vsak dan in — čisto po pogansko — pride mi včera na misel; kadar molim, stoji ljubi Bog resen in strog tam zgoraj, kedar pa se z otrokom srčkam,

valno: „Postaj malo danes, ozri se nazaj, kar si dovršil, poglej naprej, kar imaš še storiti! Ne idi mimo ure, ki loči dve dobi našega pozemskega potovanja, postój ob mejniku časa in življenja! Morebiti je ta mejnik važnega pomena za tvoje življenje, mogoče, da se ob njim obrneš? Znabiti pomeni izpolnitev vseh tvojih želja, plačilo za tvoj neumorni trud, rešitev od vseh tvojih teženj!?“

Kakor popotnik na meji obstoji in se ozré nazaj v deželo, iz katere je prišel, ter gleda naprej v nove kraje, v katere se ima podati, tako postoj tudi malo ti, poglej nazaj in zri naprej!

Bodi hvaležen za to, kar se ti je dalo, ne porajtaj na to, kar se ti je vzelo! Še enkrat se razveséli nad dobrem ter pozabi hudo! In če ti je staro leto obilo hudega in le malo prijetnega prineslo, da si pod težo tvojih nadlog, tvojih skrbi, skoraj onemogel, tedaj pomisli v tvojem srcu na besede, da je Bog vse to v naš blagor tako uredil. Poglej kvišku s tolažilnim zaupanjem, da bodo prišli boljši dnevi in da bo novo leto za te srečnejše in veselejše, kakor kakor je bilo staro. Ako si pa v starem letu mnogo sreče in veselja užil, tedaj povzdigni na meji starega in novega leta tvoje srce še enkrat gor k Najvišjemu, zahvali se mu za vse to zaupno in veselo vstopi v novo leto!

Zaupno in veselo! Pa tudi z dobrimi naklepi! Imej resno voljo, svoje dolžnosti storiti vselej in vedno!

Srčna želja te naj navdaja, da bi se krepil in v vsem dobrem in znebil vsega slabega! Radostno in korajžno glej v tvoje prihodnje življenje, izkoriščaj vsak dan in vsako uro, spopolnuj se neprenehoma in neutrudno ter tudi tvojega bližnjega k temu spodbujaj in navdušuj, nepopolnosti drugih pa skušaj kolikor možno potrpežljivo prenašati, in nastopilo bode za te, kakor ti

„Štajerc“ želi, veselo, srečno, blaženo novo leto!

tedaj pride za nekaj stopnic bliže nizdol ter smebljaje naju opazuje.

24. oktobra.

Vendar proč!

Pa ne otrok, temuč gospodinja.

Nenavadno se mi je že zdelo, v kakšnem redu in s kako spretnostjo mi je danes kosilo pripravljala. Juho z možganov, pečenko s frišno solato, ki se ne dobi več z lahka, jajčni kolač z melinovo omako, pa tudi vino ni bilo več tako kisló. Pa moja najljubša jedila mi danes niso šla, za tem nekaj tiči. si mislim, in resnično! Ko je z mize pospravila, obrne se k steni in začne mlo plakati.

„Otilija! zakličem, kaj pa ti je?“

„Oh, je rekla, bilo je pač najbrž danes zadnjikrat, da sem za gospoda župnika kuhala. Že vidim, da sem preveč v tej hiši.“ Med tem pa vstopi pesterna z otrokom. Hočem jo pomiriti, ona pa se huđuje ter daje otroku in dekli imena, kakoršnih prav za prav nista pri krstu prejela, tolče s pestmi ob steno, da vapno ž nje leti. — Tukaj se ne da ničesar napraviti, si mislim in rečem: „Ja ljubi Bog, Otilija, če ti je stvar tako strašanska, tedaj bi ti delal krivico, ako bi te dalje časa v tej hiši zadrževati hotel.“

„Tedaj pa hočem moje plačilo!“ zavpije, „že skoz edenindvajset mesecev nisem ničesar dobila.“

Prosimo pa tudi ob enem Vas cenjene naročnike, blagovolite nam zaostalo naročnino, katero imate nekateri še za plačati, v kratkem doposlati ter naročitev ponoviti, da se dopošiljatev ne prekine in da nam prihranite obilo nepotrebne dela in neljube zamude! Ostanite zvesti Vašemu mišljenju in prepričanju, krepko stopajte in junaško naprej po poti, katero ste spoznali za pravo in ki edina pelje do spoznanja resnice in pravice! Navdušajte svoje sorodnike, prijatelje, znance k napredku, dramite jih iz njihovega duševnega spanja, vodite jih iz teme nevednosti k luči spoznanja! Razširjajte, priporočajte, podpirajte naš list, da ga bojo brali v vsakej kmečki hiši, v vsakej koči, v vsakej gostilni in v vsakej delalnici! Ne bojte se razun Boga nikogar, ako se držite pravice in resnice. Ne dajte se oplašiti ali zbežati, Vašega mišljenja Vam ne sme in ne more nikdo odvzeti, ako se zvesto in trdno oklepate Vašega pravega odkritosrčnega prijatelja „Štajerca“.

Našim kmetom.

Zadnjič smo v našem članku pod naslovom „Našim kmetom“ mimogrede omenili tudi šole, danes si hočemo to napravo malo natančneje ogledati, ter njeni pomen, namen in smoter nekoliko premotrivati. V mislih imamo ljudsko šolo, ker ta vsacega človeka, posebno pa kmeta najbolj zanima.

Šola je podobna drevesnici, v katerej se nežna mlada drevesca gojijo, negujejo in požlahtujejo, da se potem presadijo v sadunosnik, ter nam dajejo okusnega, žlahtnega sadu. Šola je tisto mesto ali kraj, v katerem se naš zarod pripravlja za to, da stopi za nami na pozorišče javnega življenja, da izpolnuje vrzeli, povzročene vsled izginjenja unih delov človeške družbe, ki so svojo odmerjeno dobo doživeli in so primorani, se svojim naslednikom umakniti. Mladina je največji zaklad posameznih družin kakor tudi celih

»Res je, toda odkodi naj vzamem 105 goldinarjev?« Blagajna je v samostanu, samostan pa je v Elmavi.

Naš trgovec zve mojo zadrego. Zapišem mu moje dohodke prihodnjih mesecev in on mi posodi denar. Otilija zmeče vse, kar je njenega, v svojo omaro, zaklene jo in odide, brez da bi se poslovila. Le v otrokovi sobi se je še hotela svoje jeze iznebiti, zadere se notri: »Adijo, hišni gospodar! Peklenski pankert!« ter zaloputne vrata tako močno za seboj, da se celi farovž strese in Bogdan iz strahu divji krik zažene.

Komaj je gospodinja odšla, stopi Marija v mojo sobo in reče, da ona tudi hoče iti. Ona je bila vzrok nemira, sicer čisto po nedolžnem in nevedoma, ali o sebi govoriti ne pusti.

Nato ji odgovorim: »Kakor gospodinjo nisem imel privezano, tako tudi tebe nimam. Če misliš, da smeš ubogega otroka sedaj zapustiti, ko te najbolj potrebuje, ko si jaz ne vem, ž njim pomagati, pa ga vendar ne morem na cesto vreči, tedaj idi.«

Pa ni šla. Streže otroku in je mi juho za večerjo skuhala.

Pozno v noč prideta dva moža iz Spodnje vasi ter odpeljeta Otilijino omaro. Skoro nisem verjel, da bo ona to zadevo tako za resno vzela. Ko sem videl, kako trdosrčna zna biti, sem vesel, da je odšla.

narodov, ona je up skrbnih roditeljev in nada vsega ljudstva.

Ker je toraj šola tolikega pomena in tolike važnosti, moramo tudi vso našo skrb in pozornost na njo obračati. Uredba šole je merilo vrednosti duševnega blagostanja prebivalcev posameznih krajev, dežel in držav. A ne samo duševnega, temuč tudi gmotnega. Kar znaš, to imaš. Ako tudi izgubiš vse imetje, tvojega znanja ti ne more nihče vzeti, kar si v šoli pridobil, to ti ostane neprikrajšljiva lastnina do smrti, ako ti ljubi Bog ne odvzame razuma in ako sam svoje lasti preveč ne zanemarjaš. Ljudska šola ni namenjena samo poedinim stanovom, temuč je ravno tako za otroke imenitne gospode, kakor za mladino iz kmečkih hiš in koč. Ona je podlaga in temelj poznejšemu izobraževanju in popolnjevanju, brez katere ne more noben človek v človeški družbi tako nastopati, kakor si želi in kakor se mu spodobi. Šola ima nalogo, da oblaži čutstva, okrepi značaj, da naredi iz nevedne stvari razumnega človeka, kakoršnega današnji svet, današnje okolščine in razmere potrebujejo in zahtevajo.

Do šole pa nimamo samo pravico, staviti ji zahtevanja in želje, temuč do šole imamo tudi dolžnosti, katere ne smemo prezirati ali se jim umikati. Ona terja od nas popolno zaupanje in tudi primerno spoštovanje. Ako stariši ali reditelji nimajo zaupanja do šole, tedaj ga gotovo tudi otrok nima in vspeh vzgojitve je dvomljiv. Stvar je taka kakor pri bolnikih, katerim čestokrat zaupanje v zdravnikovo pomoč več pomaga, kakor pa njegovo zdravilo. Ničesar se ne more doseči brez zaupanja in trdne volje. Kakor sorodniki, prijatelji in znanci bolnika k zaupanju vsodbujajo ter mu ljubeznivo prigovorjajo, naj le pridno rabi zdravila, akoravno so morebiti huda in britka in da se naj natanko drži zdravnikovih odredb, kakor ga ti-le tolažijo z boljšo bodočnostjo, tako naj tudi stariši ali njih namestniki otroka vedno in vedno spodbujajo, osrčujejo in, če treba, tudi tolažijo.

27. novembra.

Upam, da bo srotle slednjič vendar odšlo.

Zunaj v Zaški gori živi stara, samska in — kakor se pravi — bogata gospica, ki je baje se že večkrat izrazila: Ko bi zamogla otroka dobiti, brez da bi na svoji ženski časti trpela, tedaj bi ga vzela. Pri tej stari jungferci bi še rad enkrat svojo srečo poskusil.

28. novembra.

Gospodična Pezelka čuti še revolucijske strahote v svojih sklepkih. Od leta 1848 noče več v nobeno mesto. Skozi osemnajst let že pripoveduje, kako je takrat nek »rudeč Hrvat« v njeno stanovanje prilomastil in jo hotel z bajonetom prebosti. Iz spoštljivosti pred starim plemstvom, na katerega ga je, kajaze na diplom, opozorila — tudi gospica je bila takrat blizu sedemdesetih — ji ni storil zla, zato da je Jonatana prebodel. Pred njenimi očmi! Pred njenimi lastnimi očmi J o n a t a n a, njenega edinega prijatelja, črnega pinča! — Vedno si še bojazljivo obličje zakrije, kolikrat o strašnem zločinstvu pripoveduje. Komaj je Windischgrätz na Dunaju red napravil, zapustila je mesto ter se naselila na deželi, kjer hoče v tihej žalosti svoje življenje dokončati. Gospica Pezelka je sedaj šestinosemdeset let stara; včasih ji je baje prav dolg čas. Psa si ni več oskrbela, tedaj sem si hitro mislil, da bi ji bil morebiti Bogdan všeč.

Otrok mora, kakor po domače pravimo, veselje do šole imeti. Brez zaupanja pa ni veselja in kjer veselja ni, ni povoljnega vspeha, ali pa zgolj nobenega.

Z veseljem v tesni zvezi je korajža, kjer pa je ta, tam gre vse; vsaka zapreka, vsaka ovira se premaga in zaželjeni cilj se doseže prej ali slej. Kakor mala četa junakov, katera ima srčnost in pogum, pri tem pa tudi neomejeno zaupanje do svojih vodnikov in brezpogojno pokorščino njihovim poveljem, premaga mnogoštevilnejšega sovražnika, tako prebije tudi šolska mladina vse težave in zapreke, resnične in domišljene, ako se z veseljem in korajžo loti uka ter se zaupljivo oklene svojega učitelja in vodnika pri nastopu poti v burno življenje.

Povedali pa smo že, da je le na stariših ali njih namestnikih ležeče, imajo li njih otroci veselje do šole ali ne. Ne zamujajmo toraj nikoli, naš mali zard vnemati in navduševati k neutrudnemu uku in k vztrajni marljivosti in ko bodo otroci spoznali, da se na ta način z lahka premagajo vse težave, dobili bodejo veselje in stem je pa tudi že vse dobljeno. Seveda jim ta navodila in pravila ne smemo podajati suhoparno in utrudno, temuč ljubeznivo, pred vsem pa jim moramo biti mi sami v vzgled, katerega tako rekoč nehote želijo posnemati. Taka reč ne gre „na komando“, posebno pa pri otrocih ne!

(Dalje prihodnjič.)

Iz delegacij.

Zadnje dni so imele na Dunaju delegacije svoja zasedanja, to se pravi, določeno število državnih poslancev avstrijske in ogerske državne zbornice, ki so iz njih sredine izvoljeni, se je sešlo na Dunaju, da se posvetujejo, razpravljajo in sklepajo o skupnih zadevah obeh državnih polovic. Delegacije se snidejo eno leto na Dunaju, drugo leto pa v Budimpešti in tako naprej. Letos so se sešle na Dunaju. Pri njih sejah so navzoči vsi ministri, k sklepu pa tudi sam

Gospica me je prav prijazno in častljivo sprejela. Večja ni, kakor kakšno sedemletno dekle, je bledega in bistrega lica s črnimi očmi, nosi črnosvileno obleko z vlekom z belimi čipkami, belo havbico, na vratu pa brošo z Jonatonovo podobo. Stanovanje je tako čedno in pospravljeno, da sem imel le malo upanja zaradi mojega malega Bogdana. Vkljub temu svojega namena nisem dolgo prikrival, ona pa mi je takoj svojo besedo dala. Hoče vendar še nekaj dobrega storiti, predno se loči od tega sveta. Rada bi imela tudi koga krog sebe, ki bi jo na njena stara leta vsaj malo ljubil. Samo to bi se bilo pomisliti, če bodele njeni dekleti, ki je ima, znali z otrokom ravhati? Ena je sicer že bolj pri pameti, pa ta mlajša je razposajena stvar, z otroki pa še ni imela Nančka in tudi ne Vefka kaj opraviti.

»O Bog,« sem djal, tako dobro, kakor pri meni, bode otrok na vsak način imel, ko bi pa deklici resnično bili tako neizkušeni, da bi ne znali malemu detetu streči, tedaj bi ja lahko dosedanja strežnica pri njem ostala.

Gospica postopica k rujavo bliščičemu predalniku, na katerem je stala pod steklenim pokrovom lično izrezlana ura — zraven je bil zvonček in stem je pozvonila.

Zdaj pride iz kuhinje stara, suha oseba. Imela je svoje bele lase čedno razčesane in bila povsem tako snažno oblečena, da bi je ne mogel za služkinjo smatrati, ko bi ne bila tako

cesar. Eden od predsednikov ima na cesarja nagovor ter v kratkih obrisih razloži delovanje in sklepe, na kar potem cesar odgovori ter politični položaj države pojasni.

Proračun skupnih potrebščin znaša za leto 1904 374 milijonov 975 tisoč 389 kron, pokritih komaj 6 milijonov 865 tisoč 471 kron, toraj ostane še 368 milijonov 9 tisoč 919 kron, za 1 milijon 957 tisoč 546 kron več kakor lanskega leta. Colninski prebitki so nastavljeni na 113 milijonov 272 tisoč 419 kron. Izvanredne potrebščine so vojne in povoljništva v zasedenih deželah znašajo 7 milijonov 563 tisoč kron, od teh je 80 tisoč pokritih, ostane še toraj zahtevek 7 milijonov 483 tisoč kron, za 331 tisoč kron manje od lanskega leta.

Prestolni odgovor cesarjev je bil povsem takšen, kakoršen se je dal pričakovati. Za prvi čas se ni bati vojske. Obiska nemškega cesarja Viljema in ruskega cesarja Nikolaja pri našem cesarju sta občni evropski mir le še kolj potrdila in tudi poset našega cesarja pri angleškem kralju Edvardu je bil važnega pomena. Dokler živi naš cesar Franc Jožef, bode se tudi mirovna trozvez Avstrije Nemčije in Italije ohranila, ki je najboljši porok, da se ne prekrši mir. Laška vlada je pa tudi začela vso svojo pozornost na gibanje iridentovcev obračati, ki rujejo in ščuvajo proti Avstriji. Tako ostrih besedij ti predrzneži dosedaj še niso slišali. Edina nevarnost nam preti le od Balkana, kjer še tamošnjim homatijam ni konca, temveč je pričakovat; da se nasprotja v pomladi še bolj poostrijo. Izzid se nikakor ne da presoditi. Prav krepko obsoja vladar umor srbske kraljeve dvojice ter naznani, da se ž njim strinjajo tudi druge velesile, ko bodo te dni svoje zastopnike v Belgradu domov poklicale. No, to pa že nekaj pomeni!

Cesar ima navado, da se ob priliki delegacijskega sprejema s posameznimi udi delegacij dalj ali manj časa razgovarja. Posebno nemilostno je nago-

ponižno pred gospico stopila in »kaj zapove Vaša milost«, vprašala.

»Pojdi Nančka«, je rekla gospica »in mi pokliči tudi Vefko!«

»Nančka« tedaj je bila ta. Zavoljo mladosti, sem si mislil, se tej že sme mali otrok zaupati. Gospica je najbrž moje misli uganila, ker rekla je: »Nančka je že prav, služi že devetinsitrideset let pri meni in se zamorem na njo zanesti. Vefko pa še premalo poznam.«

Med tem vstopita obe. Vefka ni bila veliko mlajša kot njena tovaršica, imela pa je prav prijazen obraz, na gornji ustnici pa nekaj muštačem podobnega. Ta je toraj bila tista razposajenka.

»Ta se pač ni dolgo pri meni,« opomni gospica, »povej mi vendar Vefka, koliko časa si že pri meni?«

»Petnajst let, Vaša milost!« odgovori Vefka ter se nežno prikloni.

»No vidite, gospod župnik,« mi reče gospica, »moja Vefka se tudi dobro nosi,« pri tem je imenovano po licu potašljala, »le včasih je malo živa. No, sčasom pa bo že slo. — Dekleti, zdaj pa hočem vama nekaj povedati. Hočete malega otroka imeti?«

Dekli ste zapored zarudeli in Vefka si od samega sramu ni upala kvišku pogledati.

Dalje prihodnjič.